

SOS 4-6

Med SOS vill vi vara så aktuella och intressanta som möjligt för att ge eleverna ännu bättre möjligheter att bidra till en klokare framtid. Grundböckerna finns i två varianter: dels årskursböcker, dels ämnesböcker. Det finns tre årskursböcker som sammanfogar de fyra SO-ämnena i en och samma grundbok för årskurs 4-6. Ämnesböckerna är fyra till antalet och täcker in respektive ämne för 4-6.

Grundböckerna täcker in hela det centrala innehållet, med ett språk och texter som är väl anpassade för målgruppen. Texternas omfattning och svårighetsgrad ökar successivt för varje årskurs. Innehållet tas upp i den ordning det presenteras i Lgr22. På så vis kan du vara trygg med att du får med allt de eleverna ska lära sig i geografi, historia, religion och samhällskunskap.

- Direkt tilltal och flyt i faktatexter
- Tydlig berättarröst och det viktigaste först
- Enkel struktur i en lätt och luftig form

Komponenter i serien:

Grundboken

Här finns texter, begrepp och frågor på texten. Ämnena är färgmarkerade inuti boken så att eleverna enkelt och snabbt hittar det ämne ni arbetar med. Varje kapitel inleds med en kapitelbild, en kapitelingress och ett antal frågor som kortfattat beskriver vad kapitlet handlar om. I varje kapitel finns ett antal avsnitt. Avsnitten inleds med *Viktiga ord* och avslutas med *Frågor på texten*. Dessutom finns ordförklaringar för en del ord för bättre förståelse av texten. I inledningen av boken får eleverna även generella studietips kopplade till läsning av läromedlets texter.

Arbetsboken

Här finns varierade uppgifter som hjälper eleverna att ta till sig innehållet, både i enskilt arbete med också grupp.

Digital elevlicens

Här finns allt material från grundboken och arbetsboken med exempel-svar på frågorna, självriktande frågor, filmer, begreppsträning m.m. Dessutom finns det filmklipp och möjlighet till uppläsning av texter, bildstöd samt översättning till över 80 språk!

Digital lärarlicens

Här hittar du bland annat planeringar för terminerna och kapitlen, extramaterial, arbetsblad, bildsatta sammanfattningar samt prov och bedömning och färdiga presentationer i PowerPoint. Här finns också möjligheten att lägga till eget material, anpassa innehållet till klass eller elev samt se elevernas progression.

Lärarguiden

Här kan du snabbt och enkelt bläddra mellan läroplanskoppling, fördjupad fakta i ämnet, förslag på arbetssätt och hur du kan bedöma elevernas kunskaper m.m.

För att få ut det mesta av läromedlet rekommenderar vi att du använder både grundboken, arbetsboken, elevlicensen, lärarlicensen och lärarguiden. Därför får du elevlicensen med på köpet av arbetsboken samt lärarlicensen vid köp av Lärarguiden.

SOS Lärarguide med Digital (lärarlicens)

Här finns allt material du som lärare behöver, bland annat:

- alla kopieringsunderlag
- undervisningstips
- prov och bedömning
- filmklipp
- facit

Här kombinerar vi fördelarna med tryckt och digitalt. Lärarguiden är en spiralbunden bok där du enkelt får en överblick, kommentarer till alla kapitel i grundläromedlet, förslag på undervisning, stöd för anpassningar och individualisering samt bedömningsförslag.

SOS Digital (lärarlicens) kompletterar Lärarguiden med filmer, alla kopieringsunderlag, färdiga PowerPoints, stödmallar, facit till arbetsboken och *Frågor på texten*, prov och bedömning samt en utökad och bildsatt sammanfattning som kallas *Bra att veta*. Dessa kan skrivas ut och kopieras till de elever som behöver en mycket enklare och mer kortfattad text än den som ligger i boken.

I SOS Digital (lärarlicens) kan du enkelt följa det färdiga upplägget, eller så gör du en egen arbetsgång så att det passar dig och din undervisningsgrupp. Du kan tydligt följa dina elever, vad de har påbörjat och avslutat, samt tilldela eller dölja uppgifter och texter för att individualisera. Du kan också lägga till eget material.

Så här kan du arbeta med SOS 4–6

(samma arbetsgång för alla årskurser)

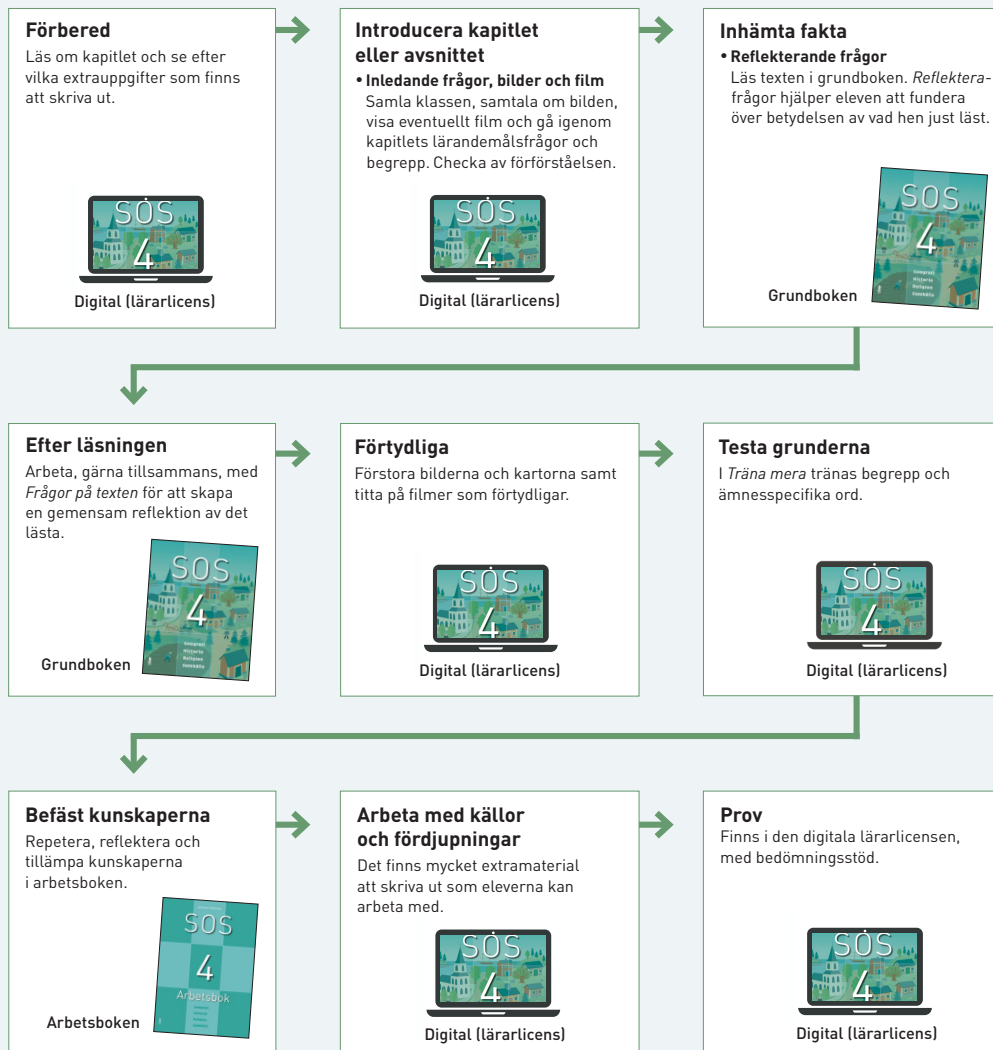
Liber SOS 4

ARBETSGÅNG för bästa lärandeupplevelsen

Om du inte har det tryckta materialet finns allt material i Liber SOS 4 Digital.

I Digital (elevlicens) kan eleven lyssna på alla texter

I Digital (lärarlicens) finns bland annat:

- Facit till arbetsboken
- Facit till *Frågor på texten*
- Olika typer av stödmallar
- Berättelser med läsförståelsefrågor
- Historiska källor
- Blindkartor
- Värdegrundsmaterial
- Texterna sammanfattade på enklare nivå – Bra att veta

Bra att veta kan användas av alla elever, men kanske i synnerhet av lässvaga elever, av modersmåls lärare som kan översätta texten och förklara för elever med annat modersmål eller av elever som av andra skäl behöver en tydlig översikt över innehållet i arbetsområdet.

SOS 4 DU OCH ALLA ANDRA

DU OCH ALLA ANDRA

Regler och normer
 Alla grupper behöver regler för att kunna fungera. När man till exempel spelar fotboll måste man följa reglerna. Annars blir det svårt att spela tillsammans.
 Inom grupper finns det ofta normer, som handlar om hur man ska bete sig. Till exempel att man ska vänta på sin tur om man står i kö. Normer är inte nedskrivna på ett papper. Ibland kan de vara osynliga.
 Normer kan vara både bra och dåliga, men utan normer skulle det vara svårt att leva tillsammans i grupper.

Samhället har lagar
 Alla länder har lagar.
 Lagar är mycket starkare än regler och normer. Att till exempel råna en bank är inte bara att bryta mot regler och normer. Att bryta mot en norm kan vara pinligt, men att bryta mot en lag är olagligt och kan leda till straff. Om någon rånar en bank kommer polisen.

Grupptryk
 En människa tillhör många olika grupper. En grupp kan vara till exempel familjen, klassen eller kompisgruppen.
 Olika grupper har olika normer. Du betar dig kund på ett sätt hemma med familjen och på ett annat sätt på rasten.
 Grupptryk är när man försöker anpassa sig till gruppen. Det handlar om folk följande för oss att göra saker som är dåliga (till exempel att böja röka). Men människor kan tänka själva. Vi behöver inte göra som andra säger åt oss.
 Det är viktigt att vara med i en grupp. Men det gäller också att tänka själv och inte bara göra som andra säger åt en.

SOS 4 • 67-14024-4 • © Liber AB • Får kopieras 3

SOS 5 STORMSKASTIDEN

Kungen bestämde

Kungen bestämde tillsammans med de viktigaste adelsmännen i riksdödet. Det fanns också en riksdag. Adeln, prästerna, borgarna och bönderna fick skicka representanter till riksdagen.
 Under stormskastiden fick kungen mer och mer makt. Till slut blev han evig. Det betyder att han kunde bestämma allt själv.
 Karl XI var kung på 1600-talet och fick väldigt mycket makt.

Trettioåriga kriget
 Trettioåriga kriget pågick mellan 1618 och 1648. Det började som ett inbördeskrig i Tyskland, tyska protestanter och tyska katoliker slog mot varandra. Men kriget spred sig över nästan hela Europa och även andra delar av världen.
 Våldigt många människor dog i trettioåriga kriget.

SOS 5 • 67-14025-1 • © Liber AB • Får kopieras 39

SOS 6 VÄRLDENS KLIMAT

Tropiska klimat

Mer än på jorden är klotet som tjockast. Där strålar solen som mest och det är som varmast. Det kallas tropiskt klimat.
 I regnskogen regnar det för det mesta. Det finns regnskog i flera olika länder, till exempel i Brasilien, Costa Rica och Colombia och på Filippinerna.
 På savannen är det också varmt. Men det regnar inte särskilt ofta. Det finns till exempel savanner på många platser i Afrika.

Regnskog i Costa Rica i Latinamerika. På savannen finns det djur och växter som är anpassade efter ett stort och varmt klimat.

Subtropiskt klimat

I subtropiskt klimat finns det öken. Där regnar det väldigt lite och det är mycket varmt. Det finns både öknar av sten och öknar av sand. Det finns inte så många växter i öknen. Världens största öken heter Sahara och ligger i norra Afrika.
 En annan typ av subtropiskt klimat är medelhavsklimat. Det finns medelhavsklimat i södra Europa. Där är det ganska varmt och det blir sällan väldigt kallt.
 En öken. Där växer det inte så mycket blommor och träd.

SOS 6 • 67-14374-0 • © Liber AB • Får kopieras 37

Exempel på hur ett **prov** kan se ut. Ett par sidor ur geografi åk 6:

Namn: _____

PROV: En hållbar värld del 1

1. a) Läs påståendena. Markera med ett kryss om det är sant eller falskt.

	SANT	FALSKT
Klimatförändringarna som uppstår av den globala uppvärmningen bidrar till att haven värms upp och att stora istäcken smälter.		
Utan växthusgaserna skulle det vara ungefär 30 grader kallare på jorden.		
Det är bra att vi använder så mycket fossila bränslen som möjligt.		
Den globala uppvärmningen leder till en klimatförändring och gör att medeltemperaturen på jorden stiger.		
Djur och människor klarar sig bra utan växthusgaserna.		
Sjunkande havsnivåer är ett problem.		
Vi behöver lära oss att vi måste förändra vårt sätt att använda jorden och förstå hur vi kan fördela resurserna bättre.		

b) Tre påståenden är falska. Skriv om dem så att de blir sanna.

- _____
- _____
- _____

Liber • Prov 07 808 6 • 67-14374-0 • © Liber AB • Får kopieras

2. Arbetet för "Hållbar utveckling" är uppdelat i tre områden – ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Skriv in rätt hållbarhetsområde från rutan i pratbubblorna.

ekologisk hållbarhet   social hållbarhet   ekonomisk hållbarhet

Jag är glad att jag lever i ett land där människor har trygghet och alla har rätt till sjukvård.

Jag tänker på att stänga av vattnet när jag håller in i mig eftersom man måste spara på vattnet som finns på jorden.

Jag avstår att handla kläder från företag/länder där fabriksarbetarna har dåliga arbetsförhållanden.

Jag handlar inte läder som är billigt eftersom jag tycker att det förorenar miljön och att läder är billigt för mig, så kostar det väldigt mycket pengar att vara värdigt som blivit förorenat vid tillverknings.

Jag köper gärna begagnade kläder och möbler eftersom jag tycker att jag behöver återvinna material. Det är viktigt eftersom vi måste vara rädda om jordens resurser. Vi kan inte förbruka det som finns i marken.

Det känns bra att leva i ett land där i lagen det finns så få sämre möjligheter på grund av t ex hudfärg eller religion.

Liber • Prov 07 808 6 • 67-14374-0 • © Liber AB • Får kopieras 215

3. a) Vilken organisation har en plan med globala mål för hållbar utveckling?

_____

b) Välj ett av nedanstående mål som du tycker är viktigt att Sverige strävar mot. Förklara ditt val av globalt mål samt hur Sverige kan göra för att nå målet.

1. BARNFATTIGDOM   5. JÄMSTÄLLDHET   13. BEHÅLL KLIMAT OCH OMRÅDEN

_____

_____

_____

_____

_____

Liber • Prov 07 808 6 • 67-14374-0 • © Liber AB • Får kopieras 315

Terminsplanering

Åk 4

HT	
Ämne	Kapitel
Samhällskunskap	Vad är ett samhälle? Du och alla andra
Historia	Allt blir historia Vikingatiden
Religionskunskap	Frågor om livet
Geografi	Geografi beskriver jorden

VT	
Ämne	Kapitel
Samhällskunskap	Vår ekonomi
Historia	Medeltiden
Religionskunskap	Judendomen
Geografi	Sverige Väder och klimat Naturen som resurs

Åk 5

HT	
Ämne	Kapitel
Samhällskunskap	Politik och demokrati
Historia	Vasatiden
Religionskunskap	Kristendom
Geografi	Nordens folk och landskap Nordens naturresurser

VT	
Ämne	Kapitel
Samhällskunskap	Lag och rätt
Historia	Stormaktstiden
Religionskunskap	Islam Syskonreligionerna
Geografi	Europas klimat och landskap Europas produktion och handel Europas länder

Åk 6

HT	
Ämne	Kapitel
Samhällskunskap	Du har rättigheter Sveriges nationella minoriteter
Historia	1700-talets Sverige
Religionskunskap	Etik
Geografi	En hållbar värld

VT	
Ämne	Kapitel
Samhällskunskap	Medier och kommunikation Granskning av samhällsfrågor
Historia	1800-talet
Religionskunskap	Hinduism och buddhism Religion och samhälle
Geografi	Världens klimat Våra världsdelar och världshav